

Tiuri & Scala: een onbegrensd verlangen

Anders zijn is ingewikkeld

In Breda werken de vmbo-afdeling van scholengemeenschap Scala en Theaterwerkplaats Tiuri al drie jaar samen. Leerlingen van de theaterklas van Scala maakten in 2016 met de acteurs van Tiuri in heel korte tijd de voorstelling *Onbegrensd verlangen* die de toeschouwer lang bijblijft. Maar minstens zo belangrijks als het product, is het proces van samenwerken. Met deze voorstelling werd de ROC TalentTour gewonnen, wat € 2000 opleverde als start voor een nieuw project in 2017. Twee regisseurs van Tiuri: Anneleen Huijsmans en Bas Roijen en twee docenten van Scala: Peter van der Heijden en Anne van der Steen begeleidden het project.

Theater maken is de ander ontmoeten

Voor de evaluatie van het project komt de groep van ruim dertig spelers enkele maanden na de voorstelling bij elkaar. "Hé, heb je je haar geverfd?", begroet een van de vmbo-meiden haar collegaatje van Tiuri. Het tekent de sfeer en de betrokkenheid. Het theater heeft de twee werelden echt bij elkaar gebracht. Dat was geen vanzelfsprekendheid. Peter van der Heijden vertelt dat bij aanvang het verschil tussen de groepen groot was. "In het begin van de kennismakingsdag zat de ene groep hier en de andere daar. Mijn leerlingen waren in het spel erg aan het aftasten, terwijl de spelers van Tiuri er heel vrij mee omgingen. Je kon meteen zien dat ze gewend waren aan spelen en repeteren". Peter illustreert de onwennigheid en onbekendheid van de vmbo-ers in het omgaan met mensen met een beperking met een voorbeeld. "Een van de leerlingen vroeg: 'Hebben die mensen pijn?' Waarop ik zei: 'Vraag het hen zelf.' De ontmoeting is een leerschool. We onderschatten mensen met een beperking te snel". Geleidelijkaan vielen veel van de scheidingsmuren weg. Dat uitte zich in elkaar aanspreken, fysiek contact niet uit de weg gaan, samen lachen en op allerlei manier steun geven tijdens de repetities en de voorstelling.

Meer tijd nemen

Door de beperkte productieperiode en het grote aantal spelers werd in vier groepen gewerkt aan kleine voorstellingen die tot één programma werden gesmeed. Zo was het mogelijk iedereen een

redelijk gelijk aandeel in de voorstelling te geven. Dit jaar wil Peter meer tijd voor het proces en het product. "Van september tot december elke woensdagmiddag een blok waarin we meer aandacht kunnen geven aan de verschillende aspecten. Zowel in het onderwijs als in dagbesteding heb je te maken met strakke structuren. Ik hoop dus dat het lukt. Mijn directeur is alvast enthousiast. En we hebben met het winnen van de Talent Tour niet alleen erkenning gekregen, maar ook een geldbedrag. Ook Tiuri wil er de schouders weer onder zetten. Een van de doelstellingen van de Theaterwerkplaats is de samenwerking met andere groepen in de samenleving en de sociale integratie van mensen met een beperking via theater.

Elkaar in de waarde laten

Dat de vier stukken los van elkaar zijn ontstaan doet niets af aan het kijkplezier. Natuurlijk zijn de individuele verschillen onmiskenbaar, maar op het toneel worden die verschillen ondergeschikt en tot een krachtig geheel gemaakt. Het begrip 'elkaar in je waarde laten' krijgt gestalte op de speelvloer. Lef, aanwezigheid, lol, de vanzelfsprekende ondersteuning als iemand de tekst kwijt is of op het verkeerde moment af gaat; je zou willen dat dit samenspel buiten de muren van het theater ook zo was. "Anders zijn is ingewikkeld", zegt een van de spelers. En dat is ook zo. Maar het zijn vooral de anderen die het ingewikkeld maken. Vmbo-leerling Mart Walstra oogst een opendoekje met een zelf geschreven gedicht waarin hij niet alleen zijn ervaringen verwoordt, maar ook de ervaring van hen die verbaal minder vaardig zijn.

Tijdens de evaluatie overheerst het gevoel samen iets bereikt te hebben. Dat blijkt uit de opmerkingen die links en rechts door de spelers worden gemaakt. De nadruk ligt op het feit dat je mensen ontmoet en leert begrijpen die je anders uit de weg zou gaan. Een speler van Scala bevestigt wat docent Peter al eerder zei: "De spelers van Tiuri zijn heel los, ze maken snel contact en stellen zich open. Ik heb veel geleerd, maar het kost wel tijd. Het proces mag langer duren."

Ad van den Kieboom

Meer over het inzetten van theater als integratiemiddel én hoe Tiuri internationaal gaat, lees je op kennisplatform.specialarts.com.

Foto: Jimke Joling

Vrij zijn is heel primitief
Je gevoelens uiten
Ben je eens een keer boos en laat je dat zien
Ben je dan gelijk agressief
Ik heb het zelf wel eens meegemaakt
Onnodige stickers die op je worden geplaatst
Heel vaak voel ik me alleen ook al ben ik op een drukke plaats
Wees gewoon jezelf want doe je al raar genoeg
Doe gewoon jezelf, je hoeft helemaal niemand na te doen
Ben je tevreden met je zelf
Maak dat de kat niet wijs
De wil om beter te worden dan dat je bent
Dat is wat ons drijft
En Gelijkheid dat is wat ik wil
Een chromosoom teveel of misschien eentje te weinig
Niemand die het weet
Sommige zitten gevangen in hun eigen lichaam
En sommige kunnen zich niet uiten in hun spraak
Maar vandaag is iedereen die spreekt
Maar uiteindelijk is het allemaal een voor allen en allen voor een
Ik voel me niet beter dan hen, nee zeker niet
Ik heb zoveel geleerd en dat leren dat stopt niet

Mart Walstra

Uit de voorstelling: Onbegrensd verlangen